සමාජ ආරක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය - 2 වන සහ 3.2 සංරචක - 2025

සමාජ ආරක්ෂණ ව්‍යාපෘතියේ 2 වන සහ 3.2 සංරචක වල 2024 දෙසැම්බර් 01 සිට 2025 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා කාලසීමාව සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය අතර 2023 සැප්තැම්බර් 23 දිනැති අංක 7363 - එල්කේ දරන ණය ගිවිසුමේ විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් හා නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා ව්‍යාපෘති කාලය

ණය ගිවිසුම අනුව ග්‍රාමීය සංවර්ධන, සමාජ ආරක්ෂණ සහ ප්‍රජා සවිබල ගැන්වීමේ අමාත්‍යාංශය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතායතනය වන අතර සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය වේ.

දිළිඳු සහ අවදානමට ලක්විය හැකි කණ්ඩායම් සඳහා වඩා හොඳ ඉලක්කගත ආදායම් සහ ජීවනෝපාය අවස්ථා සැපයීම සහ සමාජ ආරක්ෂණ පද්ධතියේ ප්‍රතිචාරශීලීභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට සහයෝගය ලබා දීම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු වේ. ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරකම් දිළිඳු සහ අවදානමට ලක්විය හැකි පවුල් සඳහා අවස්ථා වර්ධනය කිරීමේ නියමු වැඩසටහන (සංරචක 2) සහ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය (සංරචක 3.2) යන සංරචක 2ක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ.

ණය ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු. මිලියන 60,000 කට සමාන ඇ.ඩො. මිලියන 200 ක් වූ අතර ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය මගින් ලබා දීමට එකඟ විය. ඉන් ඉහත සඳහන් සංරචක දෙක සඳහා රු. මිලියන 2,400 කට සමාන ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 8 ක් සහ ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් රු. මිලියන 260 ක මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු 2023 දෙසැම්බර් 14 වන දින ආරම්භ කර 2027 සැප්තැම්බර් 30 වන විට අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

1.3. මතය

2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ 2024 දෙසැම්බර් 01 සිට 2025 දෙසැම්බර් 31 දක්වා කාලය සඳහා මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ එහි මුදල් ප්‍රවාහය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4. මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6. මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්වය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සහ ඊට අදාල විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීමට අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලැසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.

- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායිත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.

- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.

- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුලත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුනු පිළිබඳවපාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. **මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම**

2.1 **නීති, රීති සහ රෙගුලාසි ආදියට අනුකූල නොවීම**

	නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම /විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශ
I	ආර්ථික ඇතුළත් කිරීමේ නියමු අත්පොතේ (PEIM) ප්‍රදාන ගිවිසුමේ 3 වන වගන්තියේ 4 වන ඇමුණුම	ප්‍රදාන ගෙවීමේදී, ව්‍යාපාර/රැකියා සැලැස්මේ අනුමත ජීවනෝපාය කටයුතු සඳහා පමණක් ලැබුණු මුදල් භාවිතා කිරීමට සහ ප්‍රදානය ලැබුණු දින සිට දින 90ක් තුළ වියදම් කළ මුදල් සඳහා රිසිට්පත් සමඟ වියදම් ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කිරීමට ප්‍රතිලාභියා එකඟවේ. කෙසේ වෙතත්, සඳහන් කළ කාල සීමාව තුළ මුළු අත්තිකාරම් මුදල වන රු. මිලියන 167.10 න් රු. මිලියන 19.65 ක අත්තිකාරම් මුදලට අදාළ වියදම් ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	ඒ අනුව, අත්තිකාරම් පියවීමේ ප්‍රමාදයන් ප්‍රධාන වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අනුගමනය කරන ලද අභ්‍යන්තර පරිපාලන විධිවිධාන සහ මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටිවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට නිකුත් කරන ලද අත්තිකාරම් 1,114 න් 523 කට අදාළ අත්තිකාරම් ගෙවීම් වවුචර් 2026 මැයි 31 වන විට ව්‍යාපෘති කාර්යාලය විසින් පියවා තිබුණි.	මුදල් ගෙවීම සත්‍යාපනය කිරීම සඳහා ආධාරක ලේඛන (ඉන්වොයිසි, බිල්පත් ආදිය) එකතු කිරීම සඳහා නිසි ක්‍රමවේදයක් පවත්වා ගත යුතුය. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 (1) (ඇ) වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව සිදු කරන ලද සමාලෝචනයේදී උපදෙස් නිකුත් කළ යුතුය.
II	2009 අප්‍රේල් 16 දිනැති රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ අංක 9/2009 හි 02 (iv) ඡේදය	සියලුම රාජ්‍ය ආයතනවල සියලුම රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ පැමිණීමේ සහ පිටවීමේ වේලාවන් ඇඟිලි සලකුණු පරිලෝකන යන්ත්‍රය හරහා තහවුරු කළ යුතුය. ඇඟිලි සලකුණු පරිලෝකන යන්ත්‍ර හරහා පැමිණීම සහ පිටවීම තහවුරු කිරීමට අමතරව අතිකාල සහ නිවාඩු වැටුප් වැනි සාමාන්‍ය රාජකාරි වේලාවන්ගෙන් පිටත සිදු කරනු ලබන දීමනා ගෙවීම සඳහා පදනමක් ලෙස පැමිණීමේ සහ පිටවීමේ වේලාව භාවිතා කරනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, ඉහත චක්‍රලේඛයට පටහැනිව, ඇඟිලි සලකුණු	නිලධාරීන් කාර්යාලය තුළ අතිකාල රාජකාරි ඉටු කරන අවස්ථාවන්හිදී, ඔවුන්ගේ පැමිණීමේ සහ අතිකාල පැය ගණන ඇඟිලි සලකුණු පැමිණීමේ පද්ධතිය හරහා සටහන් වේ. කෙසේ වෙතත්, ඔවුන් කාර්යාලයෙන් බැහැරව ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ සහ අනෙකුත් ව්‍යාපෘති ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල නියැලී සිටින විට, එවැනි ක්ෂේත්‍ර රාජකාරිවලට අදාළ අතිකාල ගෙවීම් සිදු කර ඇත්තේ අධීක්ෂණ නිලධාරියා ලෙස සේවය කරන ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් සපයනු ලබන සහතික මත පදනම්වය. නිලධාරීන්	රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛයේ විධිවිධානවලට අනුකූලව, අතිකාල සහ නිවාඩු ගෙවීම් ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍රය මඟින් සපයනු ලබන පැමිණීමේ සහ පිටවීමේ වේලාවන් මත පදනම්ව ගෙවීම සිදුකළ යුතුය.

		පරිලෝකන යන්ත්‍රය හරහා පැමිණීම් සහ පිටවීම් තහවුරු නොකර අතිකාල සහ නිවාඩු ගෙවීම් ලෙස රු. මිලියන 2.87 ක් ගෙවා තිබුණි.	අදාළ රාජකාරි ඉටු කළ කාල පරිච්ඡේද ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් සහතික කර තිබෙන අතර ඒ අනුව ව්‍යාපෘතියේ මෙහෙයුම් අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව අතිකාල ගෙවීම් සකස් කරන ලදී.	
III	2024 ඔක්තෝබර් 24 දිනැති කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තු විගණන චක්‍රලේඛ අංක 02/2024 යටතේ නිකුත් කරන ලද ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශවල 6.4 වගන්තිය	ව්‍යාපෘතිය සඳහා වාර්ෂිකව පැවැත්විය යුතු මුලු විගණන සහ කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම් සංඛ්‍යාව 04ක් වන අතර ඉන් ප්‍රධාන ගිණුම් නිලධාරියාගේ සභාපතිත්වය යටතේ පළමු සහ තෙවන කාර්තු සඳහා රැස්වීම් දෙකක් ද ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂවරයාගේ සභාපතිත්වය යටතේ දෙවන සහ සිව්වන කාර්තු සඳහා රැස්වීම් දෙකක් ද සැලසුම් කර තිබේ. කෙසේ වෙතත්, සඳහන් කළ කාල සීමාව තුළ කිසිදු රැස්වීමක් පවත්වා නොතිබුණි.	අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යයට අවශ්‍ය අධිකාරිය පැවරීමට ගතවන කාලය හේතුවෙන් මෙම ප්‍රමාදය සිදුවිය. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා හරහා අභ්‍යන්තර විගණන සිදු කිරීමට මේවන විට අභ්‍යන්තර විගණකවරයාට දැන් විධිමත් ලෙස බලය පවරා තිබේ. ඒ අනුව, 2026 වර්ෂය තුළ අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යය ක්‍රියාත්මක කෙරෙන අතර, අවශ්‍ය විගණන කටයුතු අනුමත අධිකාරියට අනුකූලව සිදු කෙරේ.	චක්‍රලේඛ උපදෙස් අනුව අභ්‍යන්තර විගණන කමිටු රැස්වීම් පැවැත්විය යුතුය.
IV	ඇමුණුම 1 හි 18 වන සංරචකය: ව්‍යාපෘති ඇගයීම් ලේඛනයේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ගිවිසුම සහ සහාය සැලැස්ම	මුදල්, ආර්ථික ස්ථායිකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශයේ සහ සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අභ්‍යන්තර විගණන ඒකක මගින් ව්‍යාපෘති තක්සේරු ලේඛනයට අනුව අභ්‍යන්තර විගණනය සිදු කරනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, සඳහන් කළ කාල සීමාව තුළ අභ්‍යන්තර විගණනයක් සිදු කර නොතිබුණි.	ව්‍යාපෘතියේ විගණන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා අභ්‍යන්තර විගණන අංශයට විධිමත් ලෙස බලය පැවරීමේ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් වාර්තාකරණ කාලසීමාව තුළ ව්‍යාපෘතියේ අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු සිදු කිරීමට නොහැකි විය. පසුව, මෙම අවසරය නිකුත් කිරීමෙන් පසු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් අභ්‍යන්තර විගණකවරයාට අවශ්‍ය බලය ලබා දෙන ලදී. අදාළ රජයේ රෙගුලාසි සහ ව්‍යාපෘති අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව ව්‍යාපෘතියේ	තක්සේරු ලේඛනයට අනුකූලව අභ්‍යන්තර විගණනයක් සිදු කළ යුතුය.

					අභ්‍යන්තර විගණන සිදු කිරීමට අභ්‍යන්තර විගණන අංශයට බලය පවරා තිබේ.	

3. භෞතික කාර්යසාධනය

3.1 ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ භෞතික ප්‍රගතිය

	සංරචකය	ක්‍රියාකාරකම	2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට		ප්‍රමාදය/ විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රමාදයට හේතු
			අපේක්ෂිත භෞතික කාර්යසාධන ඒකක	ළඟා කරගෙන ඇති කාර්යසාධන ඒකක		
I	සංරචකය - 2	**දත්ත රැස් කිරීම, පවුල් සංවර්ධන සැලසුම්, ව්‍යාපාර සැලසුම් සකස් කිරීම සහ උපදේශනය.** (මුද්‍රණය, සාකච්ඡා, සැලසුම් කිරීම සහ තාක්ෂණික සහාය ඇතුළුව)	8,231	4,553	සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ පවුල් 8,231 ක දත්ත රැස් කිරීම, පවුල් සංවර්ධන සැලසුම්, ව්‍යාපාර සැලසුම් සකස් කිරීම සහ උපදේශන කටයුතු සඳහා රු. මිලියන 4 ක මුදලක් වෙන් කර තිබුණද, ආසන්න වශයෙන් රු. මිලියන 2 ක පිරිවැයක් දරමින් පවුල් සංවර්ධන සැලසුම් 4,553 ක් පමණක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට සකස් කර තිබිණි. ඒ අනුව, සැලසුම් කළ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහළින් පැවතුනි.	සැලසුම් කළ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සම්පූර්ණ කිරීමට සහ නියමිත කාල රාමුව තුළ පවුල් සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමට නොහැකි වීම නිසා ප්‍රතිලාභීන් හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමාදවීම.

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය

පළමු අදියර යටතේ ප්‍රතිලාභීන් 4,375 ක් සහ දෙවන අදියර යටතේ ප්‍රතිලාභීන් 6,600 ක් ඇතුළත්ව සමස්ත ව්‍යාපෘති ඉලක්කය ප්‍රතිලාභීන් 10,975 ක් වේ. ක්‍රියාත්මක කිරීම පළමු අදියරට සීමා වී තිබුණද, ප්‍රතිලාභීන් හඳුනා ගැනීම අදියර I ඉලක්කය ඉක්මවා ගොස් තිබෙන අතර හඳුනාගත් සියලුම ප්‍රතිලාභීන් සඳහා පවුල් සංවර්ධන සැලසුම් සාර්ථකව සකස් කර සම්පූර්ණ කරන ලදී.

II වන අදියර යටතේ සැලසුම් කර තිබූ ක්‍රියාකාරකම් තවමත් ආරම්භ කර නොතිබූ බැවින්, වාර්තාකරණ කාලසීමාව තුළ අදියර II සඳහා වෙන් කරන ලද අරමුදල් භාවිතා කර නොමැත.

විගණකගේ නිර්දේශ	ව්‍යාපෘතියේ අපේක්ෂිත අරමුණු සාර්ථකව සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම හොඳින් සැලසුම් කර පිළිපැදිය යුතුය. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 (1) (ඇ) වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව සිදු කරනු ලබන සමාලෝචනයේදී උපදෙස් නිකුත් කිරීම කළ යුතුය.

II	සංරචකය - 2	**කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන්**	1977	907	සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් 1,977 ක් පැවැත්වීම ව්‍යාපෘතිය මගින් ඉලක්ක කරගෙන ඒ සඳහා ඇස්තමේන්තුගත රු. මිලියන 22 ක් වෙන් කර තිබුණද, රු. මිලියන 4 ක් වැය කර පුහුණු වැඩසටහන් 907 ක් පමණක් පවත්වා තිබුණි.	ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමේ සහ මූලික කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන්.

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම, ප්‍රතිලාභීන් හඳුනා ගැනීම සහ අනෙකුත් මූලික ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්යයන්හි ප්‍රමාදයන් සැලසුම් කළ පුහුණු වැඩසටහන් කාලසටහන්ගත කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙරෙහි බලපෑවේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වසර තුළ පුහුණු කටයුතු සඳහා දරන ලද වියදම මුල් ඇස්තමේන්තුවට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. එබැවින්, අදියරගත පුහුණු උපාය මාර්ගයක් අනුගමනය කිරීම සහ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීමේදී ප්‍රමාදයන් පුහුණුව සඳහා ඇස්තමේන්තුගත සහ සත්‍ය වියදම අතර වෙනසට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර එමඟින් සැලසුම් කළ පුහුණු වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම ව්‍යාපෘතියේ ඊළඟ අදියර දක්වා කල් දැමීමට සිදුවිය.
විගණකගේ නිර්දේශය	කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් කඩිනම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

III	සංරචකය - 2	**ප්‍රතිලාභීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන්**	28,482	8,157	නියමු ව්‍යාපෘතිය යටතේ බලපෑම් ඇගයීමට ලක් නොවූ දිස්ත්‍රික්ක හත එනම් අම්පාර, බදුල්ල, කොළඹ, මන්නාරම, මොනරාගල, රත්නපුර සහ වවුනියාව මත පදනම්ව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රු. මිලියන 20 ක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් දරමින් ප්‍රතිලාභීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් 28,482 ක් පැවැත්වීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2025 දෙසැම්බර් 31 වන විට, ආසන්න වශයෙන් රු. මිලියන 3 ක වියදමින් පුහුණු වැඩසටහන් 8,157 ක් පමණක් පවත්වා තිබුණි. ඒ අනුව, සැලසුම් කළ	ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් සහ පසුව ගනු ලැබූ කළමනාකරණ තීරණ හේතුවෙන් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් සීමා සහිත වීම.

				පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සියයට 29 ක අඩු මට්ටමක පැවතුනි.	

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය අදාළ පුහුණු මොඩියුල, විෂයමාලා සහ විෂය නිර්දේශය තවමත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින අතර අවසන් කර නොමැති බැවින්, විශේෂයෙන් ව්‍යාපාර කුසලතා සංවර්ධනය සහ උසස් මූල්‍ය සාක්ෂරතාවයට අදාළ ඇතැම් සැලසුම් කළ අනිවාර්ය පුහුණු වැඩසටහන් වාර්තාකරණ කාල සීමාව තුළ පැවැත්වීමට නොහැකි විය.

විගණකගේ නිර්දේශ ප්‍රතිලාභීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් කඩිනම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

IV සංරචකය - 2	**ප්‍රතිලාභීන් සඳහා මූල්‍ය ඇතුළත් කිරීමේ ප්‍රදාන මාරු කිරීම.**	5,250	1,114	ප්‍රතිලාභීන් 5,250 දෙනෙකු සවිබල ගැන්වීම සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික අයවැයට අනුව රු. මිලියන 788 ක මුදලක් වෙන් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිලාභීන් 1,456 දෙනෙකුගෙන් පමණක් ව්‍යාපාර සැලසුම් ලැබී තිබුණි. මෙයින්, 2025 දෙසැම්බර් මාසයේදී ප්‍රතිලාභීන් 1,114 දෙනෙකු සඳහා රු. 150,000 බැගින් වූ මූල්‍ය ප්‍රදාන නිකුත් කර ඇති අතර, මුළු මුදල රු. මිලියන 167.1 කි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ අරමුදල් බෙදා හරින ලද බැවින්, ප්‍රතිලාභීන්ගේ ජීවනෝපාය කටයුතුවල ප්‍රගතිය සහ ඵලදායීතාවය සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ නිසි ලෙස නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි විය. තවද, විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූයේ මූල්‍ය ආධාර ලැබූ ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව වැඩසටහන යටතේ සවිබලගැන්වීමට අපේක්ෂිත මුළු ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 21 ක් පමණක් බවයි.	දිවිනැගුම සුළු කුණාටුවේ බලපෑම සහ සංරචකය ප්‍රදානය කිරීම සඳහා කැබිනට් අනුමැතිය ප්‍රමාද වීම.

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය වාර්ෂික මෙහෙයුම් සැලැස්ම යටතේ, ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට ප්‍රතිලාභියෙකුට රු. 150,000 ක ව්‍යාපාරික ප්‍රදාන ලබා දීමට මුලින් සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපාර ප්‍රදාන සංරචකය සඳහා අවශ්‍ය කැබිනට් අනුමැතිය ලැබුණේ ඔක්තෝබර් මාසයේදී පමණක් වන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද විය.

ඊට අමතරව, ව්‍යාපාර සැලසුම්වල තාක්ෂණික ස්වභාවය සහ සංකීර්ණත්වය හේතුවෙන් ඒවා සකස් කිරීම සහ ඇගයීම සඳහා සැලකිය යුතු අවධානයක් අවශ්‍ය විය. ශක්‍ය ව්‍යාපාර සැලසුම් සකස් කිරීමේදී ප්‍රතිලාභීන්ට තාක්ෂණික නිලධාරීන්ගෙන් සහාය ලැබුණු අතර යෝජිත ව්‍යාපාර කටයුතුවල යෝග්‍යතාවය සහ තිරසාරභාවය සහතික කිරීම සඳහා සමාලෝචන සහ අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සවිස්තරාත්මක තක්සේරුකිරීමක් අවශ්‍ය විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ව්‍යාපාර සැලසුම් ඉදිරිපත් කිරීම, ඇගයීම සහ අනුමත කිරීම සඳහා මුලින් බලාපොරොත්තු වූවාට වඩා වැඩි කාලයක් ගත විය.

තවද, දිට්වා සුළි කුණාටුවේ බලපෑම් තක්සේරු කිරීමෙන් පසුව, පූර්වාරක්ෂක පියවරක් ලෙස බදුල්ල, මන්නාරම සහ කොළඹ, කොලොන්නාව ඇතුළු බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශවල ව්‍යාපාරික ප්‍රදාන බෙදා හැරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සැලසුම් කළ කාල රාමුව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොහැකි විය.

ප්‍රතිලාභීන් විසින් අරමුදල් කාර්යක්ෂමව හා අපේක්ෂිත ලෙස භාවිතා කිරීම සහතික කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘතිය මගින් පුළුල් යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කර තිබේ. මෙම යාන්ත්‍රණය යටතේ අත්තිකාරම් ලෙස ව්‍යාපාරික ප්‍රදාන සපයනු ලබන අතර අනුමත ව්‍යාපාරික කටයුතු සඳහා ප්‍රසම්පාදනය කරන ලද භාණ්ඩ හා සේවාවලට අදාළ ඉන්වොයිසි, ලදුපත් සහ අනෙකුත් ආධාරක ලියකියවිලි ප්‍රතිලාභීන් විසින් ඉදිරිපත් කිරීම මගින් අරමුදල් භාවිතය සඳහා ගිණුම්ගත කිරීම අවශ්‍ය වේ.

විගණකගේ නිර්දේශ

ප්‍රතිලාභීන් සඳහා මූල්‍ය ප්‍රදාන කාලෝචිත ආකාරයකින් මාරු කිරීම සහතික කිරීම සඳහා පියවර ගත යුතුය. තවද, 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 (1) (ඇ) වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව සිදු කරනු ලබන සමාලෝචනයේදී උපදෙස් නිකුත් කිරීම සිදුකළ යුතුය.

V	සංරචකය - 2	**අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම**	474	340	බලගැන්වීමේ වැඩසටහනේ මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි අංක 4 කොටසේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති අධීක්ෂණ රාමුවට අනුව, අධීක්ෂණ කටයුතු ප්‍රධාන සංරචක දෙකක් යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලදී: වැඩසටහන් මට්ටමේ අධීක්ෂණය සහ ගෘහස්ථ මට්ටමේ අධීක්ෂණය. ගෘහස්ථ මට්ටමේ අධීක්ෂණය, ගෘහස්ථ ජීවනෝපාය අධීක්ෂණය සහ ගෘහස්ථ සුභසාධන අධීක්ෂණය ලෙස තවදුරටත් වර්ගීකරණය කර ඇත. සඳහන් කළ කාලසීමාව තුළ වැඩසටහන් 474 ක් පැවැත්වීමේ ඉලක්කයක් ඇතිව මෙහෙයුම් සහ අධීක්ෂණ කටයුතු සඳහා රු. මිලියන 15 ක් වෙන් වී තිබිණි. කෙසේ වෙතත්,	ඇතැම් අනුමත තනතුරු සඳහා කැපවූ පූර්ණ කාලීන කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැති වීම හේතුවෙන්

				විගණන දිනය වන විට රු. මිලියන 1 ක වියදමින් පවත්වා තිබුණේ වැඩසටහන් 340 ක් පමණි. එයට අමතරව, දිස්ත්‍රික්, ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටමින් රැස්වීම් 118 ක් පවත්වන ලද අතර, එම මට්ටමින් අධීක්ෂණ චාරිකා 211 ක් පවත්වන ලදී. තවද, රු. මිලියන 167.1 ක මුදලක් ප්‍රතිලාභීන් වෙත මුදා හැර තිබුණද එම ප්‍රදාන අපේක්ෂිත ව්‍යාපෘති සඳහා භාවිතා කරන්නේද, ප්‍රතිලාභීන් මුහුණදෙන ගැටලු විසඳීම සඳහා මූල්‍ය ඒකාබද්ධතා යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක වන්නේද සහ අපේක්ෂිත ව්‍යාපෘති ප්‍රතිඵල ළඟා කර ගනිමින් පවතින්නේද යන්න තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නිත්‍ය අධීක්ෂණ කටයුතු ඵලදායී ලෙස සිදු කර නොතිබුණි.	

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය

වර්තමානයේදී, ගූගල් පාදක කරගත් අධීක්ෂණ සහ වාර්තාකරණ පද්ධතියක් හරහා වැඩසටහන් මට්ටමේ ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කරනු ලැබේ. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී සැලකිය යුතු දියුණුවක් ලබාගෙ තිබෙන අතර වැඩසටහන් මට්ටමේ ප්‍රගති අධීක්ෂණය මේවනවිට ඵලදායී ලෙස ආරම්භ කර ශක්තිමත් වී තිබේ. ඵලදායී අධීක්ෂණය, වගවීම සහ ව්‍යාපෘති අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා වැඩසටහන් මට්ටමේ සහ ගෘහස්ථ මට්ටමේ අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණයන් වැඩිදියුණු කිරීම ව්‍යාපෘති කළමනාකාරිත්වය විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරනු ඇත.

විගණකගේ නිර්දේශ

සැලසුම් කර ඇති පරිදි ව්‍යාපෘතියේ අපේක්ෂිත අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කළ යුතු අතර 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 (1) (ඇ) වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව සිදු කරන ලද සමාලෝචනයේදී උපදෙස් නිකුත් කිරීම කළ යුතුය.

VI සංරචකය 2	**බලපෑම් ඇගයීම**	-	-	ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් වලින් දිස්ත්‍රික්ක 12 න් 5 ක මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. මෙම දිස්ත්‍රික්ක පහ තුළ ඇති ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 79 න් 44 ක් ආවරණය කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලද අතර එයට ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ 352 ක් ඇතුළත් විය. මේවායින්, ග්‍රාම	මෙහෙයුම් සහ පරිපාලන සාධක කිහිපයක් හේතුවෙන් සමීක්ෂණ ආයතනයක් ප්‍රසම්පාදනය කිරීම ප්‍රමාද විය.

නිලධාරී කොට්ඨාශ 264ක් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඇතුළත් කරන ලද අතර ව්‍යාපෘතියෙන් ආවරණය නොවූ ඉතිරි ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ 88 බලපෑම් ඇගයීමේ අරමුණු සඳහා පාලන කණ්ඩායම් ලෙස නම් කරන ලදී.
ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශ තුළ ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීමේදී බලපෑම් මත පදනම් නොවූ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කරන ලදී. ඒ අනුව, අස්වැසුම වැඩසටහන යටතේ ලියාපදිංචි වූ දුප්පත් සහ අන්ත දුප්පත් නිවාසවලින් අවම පහසුකම් සහිත ප්‍රතිලාභීන් 25 දෙනෙකු තෝරා ගන්නා ලදී. මෙම විධිවිධානය යටතේ ප්‍රතිලාභීන් 6,600 කට ව්‍යාපෘති ප්‍රතිලාභ ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන ලද අතර, ගෘහස්ථ පවුල් ඒකක 2,200 ක් පාලන කණ්ඩායමට ඇතුළත් කරන තිබිණි. බලපෑම් තක්සේරු සමීක්ෂණය පැවැත්වීම සඳහා රු. මිලියන 20 ක් වෙන්කර තක්සේරුව සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සුදුසුකම් ලත් සහ පළපුරුදු බාහිර උපදේශකයෙකු බඳවා ගැනීමට සැලසුම් කර තිබුණද, ක්‍රියාකාරකම් අපේක්ෂිත පරිදි සිදු කර නොතිබුණි. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සැලසීම සහ උපදේශන පැවරුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2024 සිට 2027 දක්වා කාලය සඳහා අනාගත අයවැය ඇස්තමේන්තු අදියර වශයෙන් සකස් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2024 සහ 2025 වසරවලට අදාළව ක්‍රියාවලිය නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වැඩසටහන සහ එහි අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල පිළිබඳව තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක පහේ ප්‍රතිලාභීන්හට දැනුම් දීමට, දැනුවත් කිරීමට හෝ

බලගැන්වීමට විගණන දිනය වන විට කිසිදු ඵලදායී පියවරක් ගෙන නොතිබුණි.

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය

ව්‍යාපෘතිය සඳහා අවශ්‍ය මූලික සමීක්ෂණය සිදු කිරීම සඳහා බාහිර ආයතනයක් ප්‍රසම්පාදනය කිරීම වෙනුවෙන් 2025 දී රු. මිලියන 20 ක් වෙන්කරන ලදී. තෝරාගත් ආයතනයේ විෂය පථය ක්ෂේත්‍ර දත්ත රැස් කිරීමට සීමා වේ. සමීක්ෂණ දත්ත විශ්ලේෂණය සහ අවසාන වාර්තාව සකස් කිරීම දෙපාර්තමේන්තුව, ලෝක බැංකුව, ත්‍රිත්ව විද්‍යාලය ,එක්සත් රාජධානියේ සහ පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය එක්ව සිදු කිරීමට නියමිතය.

ව්‍යාපෘතිය මගින් මෙම සීමාව හඳුනා ගනිමින් ප්‍රසම්පාදනය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් වෙනුවෙන් සහාය වීම සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා නිලධාරියෙකු බඳවා ගැනීම මේවන විට සම්පූර්ණ කර තිබෙන අතර, එමගින් ඉදිරියේ දී සමාන ක්‍රියාකාරකම් කාර්යක්ෂමව කළමනාකරණය කිරීමට ව්‍යාපෘතියේ ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම සිදුවේ.

එයට අමතරව, පසුගිය වසරේ තුන්වන කාර්තුව තුළ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් බලපෑම් තක්සේරු අධ්‍යයනයට අදාළ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා කැපවූ නිලධාරියෙකු බඳවා ගැනීමට තීරණය කරන ලදී. එතැන් සිට බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් කර ඇති අතර, නිලධාරියා දැනට සමීක්ෂණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය වෙමින් සිටියි.

සමීක්ෂණය මේවනවිට සැලසුම් කළ පරිදි සිදු කෙරෙන අතර ක්ෂේත්‍ර දත්ත රැස් කිරීම සිදු කෙරෙමින් පවතී. සමීක්ෂණ කටයුතු ජූනි මාසය වන විට අවසන් කිරීමට නියමිත අතර දැනටමත් දත්ත රැස්කිරීමෙන් 50% ක් අවසන් කර තිබේ. ඉන්පසු දත්ත විශ්ලේෂණය, වාර්තා සකස් කිරීම සහ බලපෑම් තක්සේරුවට අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීම සිදු කෙරේ.

විගණකගේ නිර්දේශ

සුදුසුකම් ලත් පළපුරුදු බාහිර උපදේශකයෙකු බඳවා ගෙන බලපෑම් තක්සේරු සමීක්ෂණය පැවැත්වීමට ව්‍යාපෘතිය මගින් කඩිනමින් පියවර ගත යුතුය.

VII	සංරචකය - 2	දුක්ගැනවිලි හැසිරවීමේ යාන්ත්‍රණය	548	TOT වැඩසටහනක් සහ – Zoom සැසි 2 ක්	ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්මට අනුව, දුක්ගැනවිලි හැසිරවීමේ යාන්ත්‍රණය පිළිබඳව නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රු.මිලියනයක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් දරමින් දැනුවත් කිරීමේ සහ පුහුණු වැඩසටහන් 548 ක් පැවැත්වීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, සමනලවැව පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ දිස්ත්‍රික්ක 12 ක් නියෝජනය කරන නිලධාරීන් සඳහා එක් පුහුණු වැඩසටහනක්	සමාජ ආරක්ෂණ විශේෂඥයෙකු බඳවා නොගැනීම හේතුවෙන්.

පමණක් පවත්වන ලද අතර, එම දිස්ත්‍රික්ක සඳහාම සූම් තාක්ෂණය හරහා අමතර සැසි දෙකක් පමණක් පවත්වන ලදී.

කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	මෙම අයවැය රේඛාව යටතේ වෙන් කරන ලද ප්‍රතිපාදන, දුක්ගැනවිලි විසඳීමේ යාන්ත්‍රණයක් (GRM) ස්ථාපිත කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පමණක් නොව, ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පැන නගින විභව පාරිසරික හා සමාජීය බලපෑම් අවම කිරීම හෝ ඉවත් කිරීම අරමුණු කරගත් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ද අදහස් කරන ලදී. ඒ අනුව, දුක්ගැනවිලි විසඳන යාන්ත්‍රණය ,දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සකස්කිරීම සහ පත්‍රිකා, බැනර් සහ අදාළ සන්නිවේදන ද්‍රව්‍ය වැනි තොරතුරු ද්‍රව්‍ය මුද්‍රණය කර බෙදා හැරීම සඳහා විධිවිධාන සලසන ලදී. පාර්ශ්වකරුවන්ගේ දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සහ දුක්ගැනවිලි හැසිරවීමේ ක්‍රියාවලියේ වැඩි ප්‍රවේශ්‍යතාවයක් සහ ඵලදායීතාවයක් සහතික කිරීම සඳහා දුක්ගැනවිලි විසඳන යාන්ත්‍රණයට අදාළ විධිමත් දැනුවත් කිරීමේ සහ සන්නිවේදන වැඩසටහනක් අනාගතයේ දී ක්‍රියාත්මක කෙරේ.
විගණකගේ නිර්දේශ	දුක්ගැනවිලි පිළිබඳ දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සැලසුම් කළ පරිදි දැනුවත් කිරීමේ සහ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්විය යුතුය.

3.2 ඌන උපයෝජිත සම්පත්

	විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
I	2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදල් භාවිතයේ ප්‍රගතිය සලකා බැලීමේදී, ලෝක බැංකු ණය මුදලින් වෙන් කරන ලද ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 8ක මුළු මුදලෙන් ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 0.10 ක් හෙවත් අරමුදලෙන් සියයට 1.25 ක් පමණක් ව්‍යාපෘතිය විසින් භාවිතා කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. එබැවින්, ඉතිරි අරමුදල් සමඟ ඉතිරි මාස 21 ක කාල සීමාව සලකා බැලීමේදී අරමුදල් භාවිතය අකාර්යක්ෂම වේ.	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආරම්භක අදියරවලදී අත්විඳින ලද ප්‍රමාදයන් වාර්තාකරණ කාලසීමාව තුළ අරමුදල් ඌන උපයෝජනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. වෙන් කරන ලද අරමුදල්වලින් සැලකිය යුතු කොටසකින් ප්‍රතිලාභීන්ට ව්‍යාපාරික සහ ව්‍යාපාර නොවන ප්‍රදාන සැපයීමට අරමුණු කරන ලදි. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපෘති සැලසුම් කටයුතු, මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශ සකස් කිරීම, පුහුණු විෂයමාලා සහ අත්පොත් සංවර්ධනය කිරීම, අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබා ගැනීම සහ ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අනෙකුත් සූදානම් කිරීමේ කටයුතු සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කාලය හේතුවෙන් ව්‍යාපෘති ආරම්භය ප්‍රමාද විය. මීට අමතරව, වසර අවසානයේ ඇති වූ සුළි කුණාටුවේ අහිතකර බලපෑම් ප්‍රදේශ කිහිපයක ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලපෑ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රදාන නිකුත් කිරීම සහ වාර්තා කිරීමේ	ව්‍යාපෘතිය මගින් නිසි ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සහ අයවැයක් සකස් කළ යුතු අතර ඒ අනුව වගකීම් නියම කළ යුතුය. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 (1) (ඇ) වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව සිදු කරනු ලබන සමාලෝචනයේදී උපදෙස් නිකුත් කළ යුතුය.

		කාලසීමාව තුළ සැලසුම් කළ ඉලක්ක සපුරා ගැනීම තාවකාලිකව ප්‍රමාද විය. තවද, පුහුණු අරමුදල් සෘජුවම දිස්ත්‍රික්කවලට මුදා හැරීම සඳහා ප්‍රායෝගික යාන්ත්‍රණයක් නොමැතිකම ප්‍රතිලාභීන් පුහුණු කිරීම සඳහා වෙන් කරන ලද අරමුදල් අඩුවෙන් භාවිතා කිරීම කෙරෙහි බලපා ඇත. පුහුණු කටයුතු සිදු කළද, මුල් වියදම් යාන්ත්‍රණය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි විය. නිවැරදි කිරීමේ පියවරක් ලෙස, ව්‍යාපෘතිය දැනට සමෘද්ධි බැංකු සංගම් හරහා සුදුසුකම් ලත් පුහුණු වියදම් ප්‍රතිපූරණය කිරීම ප්‍රවර්ධනය කරමින් සිටින අතර, අනාගතයේදී මෙම යාන්ත්‍රණය භාවිතා කිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කෙරේ.	
II	SPP සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් එකඟ වූ මුළු දායකත්වය රු. මිලියන 260 ක් වන නමුත් සඳහන් කළ කාලසීමාව වන විට රජයේ අරමුදල්වල සමුච්චිත භාවිතය රු. මිලියන 5.61 ක් පමණක් වූ අතර එය එකඟ වූ මුදලින් සියයට 2.16 කට සමාන වේ. එකඟ වූ රජයේ අරමුදලෙන් ලබන වසරේ දී ඉතිරි සියයට 97.8 භාවිතය අවිනිශ්චිතය.	ව්‍යාපෘතියේ පරිපාලන හා මෙහෙයුම් වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා 2025 සඳහා රු. මිලියන 120 ක්, 2026 සඳහා රු. මිලියන 38 ක් සහ 2027 සඳහා රු. මිලියන 19 ක් වෙන් කර ඇත. අනුමත ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්මට අනුකූලව මෙම අරමුදල් අදාළ දිස්ත්‍රික්කවලට නිදහස් කර ඇති අතර ක්ෂේත්‍ර මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය, පරීක්ෂාව, සම්බන්ධීකරණය සහ අනෙකුත් පරිපාලන කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීම අරමුණු කර ගෙන ඇත.	නිසි ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සහ අයවැයක් සකස් කළ යුතු අතර ඒ අනුව වගකීම් නියම කළ යුතුය. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 (1) (ඇ) වගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව සිදු කරනු ලබන සමාලෝචනයේදී උපදෙස් නිකුත් කළ යුතුය.